

NGÔN NGỮ LẬP TRÌNH JAVA

BUỔI 3 HƯỚNG ĐỐI TƯỢNG TRONG JAVA (TT)

GVGD: ThS. Lê Thanh Trọng

NỘI DUNG

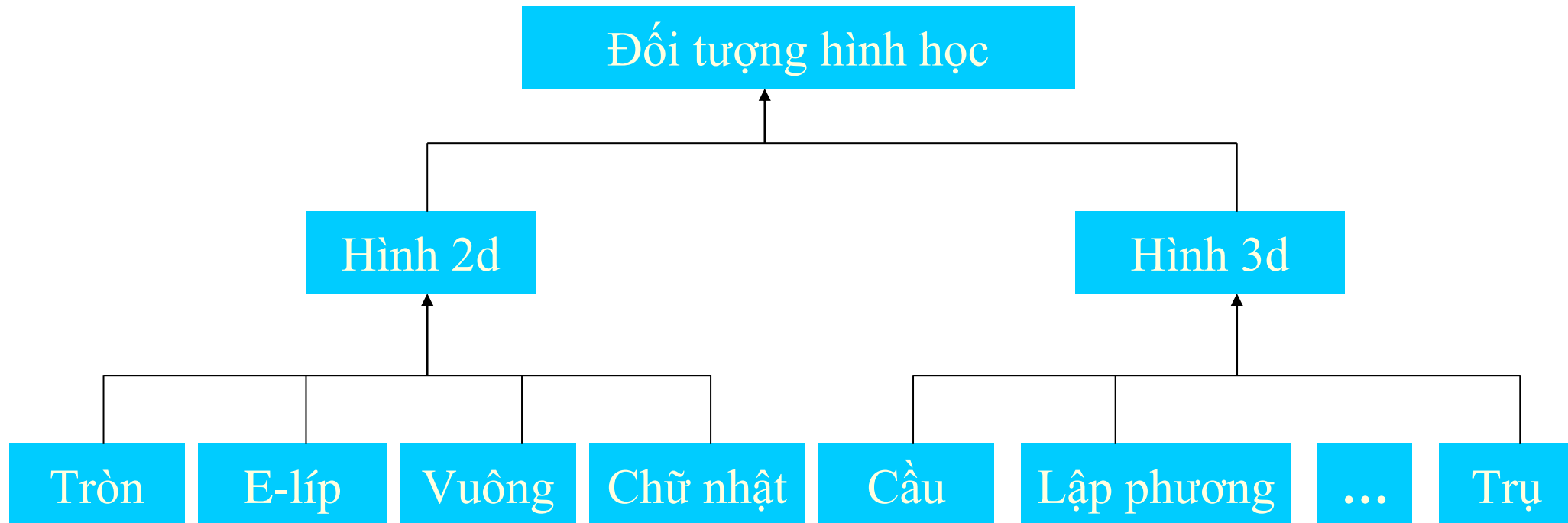
- 1. Tính kế thừa**
- 2. Tính đa hình**
- 3. Interface**
- 4. Chương trình minh họa**

- 1. Tính kế thừa**
2. Tính đa hình
3. Interface
4. Chương trình minh họa

Tính kế thừa

- ❖ Xây dựng lớp (lớp con/subclass) mới dựa trên lớp đã có (lớp cha/superclass)
- ❖ Lớp con thừa hưởng các thuộc tính và phương thức của lớp cha
- ❖ Lớp con bổ sung, chi tiết hóa cho phù hợp hơn
- ❖ Thuộc tính: thêm mới
- ❖ Phương thức: thêm mới hay hiệu chỉnh

Tính kế thừa

Tính kế thừa

- ❖ Lớp con có thể kế thừa tất cả hay một phần các thành phần dữ liệu (thuộc tính), phương thức của lớp cha (public, protected, default)
- ❖ Dùng từ khóa **extends**

```
class nguoi { ...
```

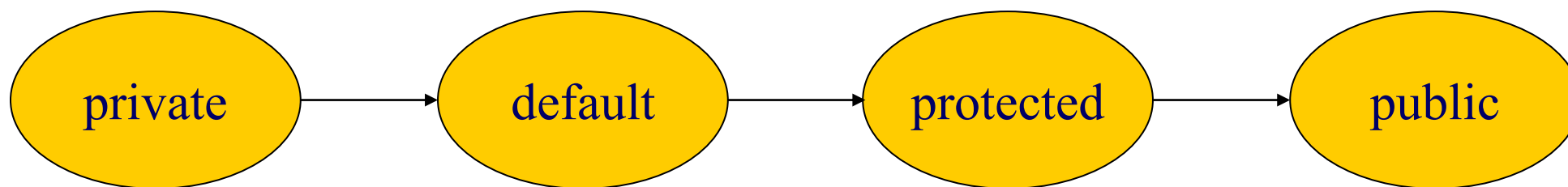
```
}
```

```
class sinhVien extends nguoi { ...
```

```
}
```

Overriding Method

- ❖ Được định nghĩa trong lớp con
- ❖ Có tên, kiểu trả về & các đối số giống với phương thức của lớp cha
- ❖ Có kiểu, phạm vi truy cập ko “nhỏ hơn” phương thức trong lớp cha

Overriding Method

```
class HinhHoc { ...  
    public float tinhDienTich() {  
        return 0;  
    }  
    ...  
}
```

```
class HinhVuong extends HinhHoc {  
    private int Canh;  
    public float TinhDienTich() {  
        return Canh*Canh;  
    }  
    ...  
}
```

Chỉ có thể **public** do phương thức `tinhDientich()` của lớp cha là **public**

Overriding Method

```
class HìnhChuNhat extends HìnhVuong {  
    private int Dai;  
    private int Rong;  
    public float tinhDienTich() {  
        return Dai*Rong;  
    }  
    ...  
}
```

Chỉ có thể **public** do phương thức *tinhdientich()* của lớp cha là **public**

Lớp Object

- ❖ Cây kế thừa trong Java chỉ có 1 gốc.
- ❖ Mọi lớp đều kế thừa trực tiếp hoặc gián tiếp từ lớp Object.
- ❖ Phương thức của lớp Object

Phương thức	Mô tả
<i>clone</i>	Tạo đối tượng là một bản sao
<i>equals</i>	So sánh bằng (giá trị) giữa 2 đối tượng
<i>finalize</i>	Gọi với GC (Garbage Collection) khi không còn tham chiếu đến đối tượng
<i>getClass</i>	Trả về lớp đối tượng thuộc về
<i>hashCode</i>	Trả về giá trị hashcode của đối tượng
<i>notify/notifyAll</i>	Kích hoạt luồng/tất cả các luồng đang đợi đến lượt truy cập đối tượng
<i>wait</i>	Thread đang truy cập đối tượng đợi đến khi có lệnh notify/notifyAll
<i>toString</i>	Trả về chuỗi đại diện cho đối tượng

Từ khóa super

- ❖ Gọi constructor của lớp cha
- ❖ Nếu gọi tường minh thì phải là câu lệnh đầu tiên
- ❖ Constructor cuối cùng được gọi là của lớp Object
- ❖ Truy cập đến thuộc tính bị che ở lớp cha

```
class SuperClass
{
    SuperClass()
    {
        System.out.println("SuperClass
constructor is called");
    }
}
```

```
class SubClass extends SuperClass
{
    SubClass()
    {
        System.out.println("SubClass
constructor is called");
        super();
    }
}
```

Lớp Object

- ❖ Cây kế thừa trong Java chỉ có 1 gốc
- ❖ Mọi lớp đều kế thừa trực tiếp hoặc gián tiếp từ lớp Object
- ❖ Phương thức của lớp Object

Phương thức	Mô tả
<i>clone</i>	Tạo đối tượng là một bản sao
<i>equals</i>	So sánh bằng (giá trị) giữa 2 đối tượng
<i>finalize</i>	Gọi với GC (Garbage Collection) khi không còn tham chiếu đến đối tượng
<i>getClass</i>	Trả về lớp đối tượng thuộc về
<i>hashCode</i>	Trả về giá trị hashcode của đối tượng
<i>notify/notifyAll</i>	Kích hoạt luồng/tất cả các luồng đang đợi đến lượt truy cập đối tượng
<i>wait</i>	Thread đang truy cập đối tượng đợi đến khi có lệnh notify/notifyAll
<i>toString</i>	Trả về chuỗi đại diện cho đối tượng

Lớp final

- ❖ Là lớp không cho phép các lớp khác dẫn xuất từ nó hay lớp final không thể có lớp con.
- ❖ Định nghĩa dùng từ khóa final

```
public final class A {
```

```
    ...
```

```
}
```

NỘI DUNG

1. Tính kế thừa
- 2. Tính đa hình**
3. Interface
4. Chương trình minh họa

Tính đa hình

- ❖ Cùng một phương thức có thể có những cách thi hành khác nhau
- ❖ Interface: được cài đặt bởi các lớp con để triển khai một phương thức mà lớp muốn có
- ❖ Lớp trừu tượng: lớp dùng để thể hiện sự trừu tượng hóa ở mức cao, ví dụ: lớp "Đối tượng hình học", "Hình 2D", "Hình 3D"
- ❖ Từ khóa **abstract**: để khai báo một lớp trừu tượng (abstract), lớp trừu tượng không thể tạo ra đối tượng

NỘI DUNG

1. Tính kế thừa
2. Tính đa hình
- 3. Interface**
4. Chương trình minh họa

Interface

- ❖ Interface: giao tiếp của một lớp, là phần đặc tả (không có phần cài đặt cụ thể) của lớp
- ❖ Chứa các khai báo phương thức và thuộc tính để bên ngoài có thể truy xuất được
- ❖ Lớp hiện thực (**implements**) interface: nếu lớp không cài đặt hết các phương thức của giao diện thì phải được khai báo là abstract
- ❖ Người lập trình dựa vào interface để gọi các dịch vụ mà lớp cung cấp
- ❖ Thuộc tính là các **hằng, static, public**
- ❖ Các phương thức phải là **public, abstract**

Interface

// Định nghĩa một interface Shape trong tập tin shape.java

*public **interface** Shape {*

// Tính diện tích

public abstract double computeArea();

// Tính thể tích

public abstract double computeVolume();

// trả về tên của shape

public abstract String getName();

}

Interface

// Lớp Point cài đặt/hiện thực interface tên Shape

*public class Point **extends** Object **implements** Shape {*

protected int x, y; // Tọa độ x, y của 1 điểm

// constructor không tham số.

public Point() {

setPoint(0, 0);

}

// constructor có tham số.

public Point(int xCoordinate, int yCoordinate) {

setPoint(xCoordinate, yCoordinate);

}

Interface

// gán tọa độ x, y cho 1 điểm

```
public void setPoint( int xCoordinate, int yCoordinate ) {
```

```
    x = xCoordinate;
```

```
    y = yCoordinate;
```

```
}
```

// lấy tọa độ x của 1 điểm

```
public int getX() {
```

```
    return x;
```

```
}
```

// lấy tọa độ y của 1 điểm

```
public int getY() {
```

```
    return y;
```

```
}
```

Interface

// Thể hiện tọa độ của 1 điểm dưới dạng chuỗi

```
public String toString() {  
    return "[" + x + ", " + y + "];  
}
```

// Tính diện tích

```
public double ComputeArea() {  
    return 0.0;  
}
```

// Tính thể tích

```
public double ComputeVolume() {  
    return 0.0;  
}
```

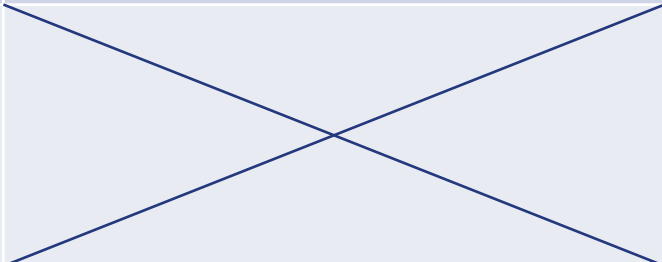
Interface

```
// trả về tên của đối tượng shape  
public String getName() {  
    return "Point";  
}  
} // end class Point
```

Kế thừa interface

```
public interface InterfaceName extends interface1, interface2, interface3  
  
{  
  
    // ...  
  
}
```

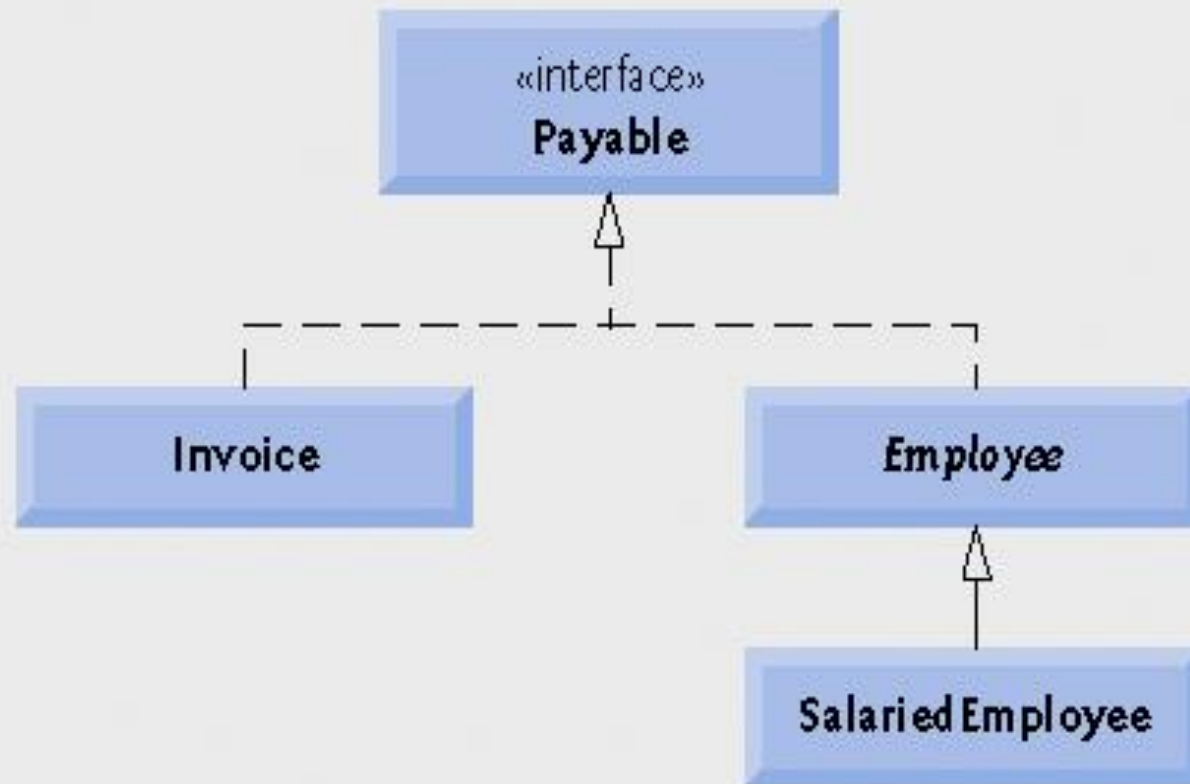
Quan hệ giữa class và interface

	Class	Interface
Class	extends	implements
Interface		extends

NỘI DUNG

1. Tính kế thừa
2. Tính đa hình
3. Interface
- 4. Chương trình minh họa**

Ví dụ

Payable.java

UIT
TRƯỜNG ĐẠI HỌC
CÔNG NGHỆ THÔNG TIN

```
public interface Payable  
{  
    double getPaymentAmount();  
} // end interface Payable
```

Invoice.java

public class Invoice implements Payable

```
{  
    private String partNumber;  
    private String partDescription;  
    private int quantity;  
    private double pricePerItem;  
  
    // four-argument constructor  
    public Invoice( String part, String description, int count,  
        double price )  
    {  
        partNumber = part;  
        partDescription = description;  
        setQuantity( count ); // validate and store quantity  
        setPricePerItem( price ); // validate and store price per  
item  
    } // end four-argument Invoice constructor  
  
    // set part number  
    public void setPartNumber( String part )  
    {  
        partNumber = part;  
    } // end method setPartNumber  
  
    // get part number  
    public String getPartNumber()  
    {  
        return partNumber;  
    } // end method getPartNumber
```

Invoice.java

UIT
TRƯỜNG ĐẠI HỌC
CÔNG NGHỆ THÔNG TIN

// set description

```
public void setPartDescription( String description )
{
    partDescription = description;
} // end method setPartDescription
```

// get description

```
public String getPartDescription()
{
    return partDescription;
} // end method getPartDescription
```

// set quantity

```
public void setQuantity( int count )
{
    quantity = ( count < 0 ) ? 0 : count; // quantity cannot
    be negative
} // end method setQuantity
```

// get quantity

```
public int getQuantity()
{
    return quantity;
} // end method getQuantity
```

// set price per item

```
public void setPricePerItem( double price )
{
    pricePerItem = ( price < 0.0 ) ? 0.0 : price; // validate
    price
} // end method setPricePerItem
```

Invoice.java

```
// get price per item
public double getPricePerItem()
{
    return pricePerItem;
} // end method getPricePerItem

// return String representation of Invoice object
public String toString()
{
    return String.format( "%s: \n%s: %s (%s) \n%s: %d
\n%s: $%,.2f",
        "invoice", "part number", getPartNumber(),
        getPartDescription(),
        "quantity", getQuantity(), "price per item",
        getPricePerItem() );
} // end method toString

// method required to carry out contract with interface
```

```
Payable
public double getPaymentAmount()
{
    return getQuantity() * getPricePerItem(); // calculate
total cost
} // end method getPaymentAmount
} // end class Invoice
```

Employee.java

```
public abstract class Employee implements Payable
{
    private String firstName;
    private String lastName;
    private String socialSecurityNumber;

    // three-argument constructor
    public Employee( String first, String last, String ssn
)
    {
        firstName = first;
        lastName = last;
        socialSecurityNumber = ssn;
    } // end three-argument Employee constructor

    // set first name

    public void setFirstName( String first )
    {
        firstName = first;
    } // end method setFirstName

    // return first name
    public String getFirstName()
    {
        return firstName;
    } // end method getFirstName

    // set last name
    public void setLastName( String last )
    {
        lastName = last;
    } // end method setLastName
```

Employee.java

```
// return last name
public String getLastName()
{
    return lastName;
} // end method getLastName

// set social security number
public void setSocialSecurityNumber( String ssn )
{
    socialSecurityNumber = ssn; // should validate
} // end method setSocialSecurityNumber

// return social security number
public String getSocialSecurityNumber()
{
    return socialSecurityNumber;
} // end method getSocialSecurityNumber

// return String representation of Employee object
public String toString()
{
    return String.format( "%s %s\nsocial security
number: %s",
        getFirstName(), getLastName(),
        getSocialSecurityNumber() );
} // end method toString

// Note: We do not implement Payable method
getPaymentAmount here so
// this class must be declared abstract to avoid a
compilation error.
} // end abstract class Employee
```


SalariedEmployee.java

*public class SalariedEmployee extends
Employee*

```
{  
    private double weeklySalary;  
    // four-argument constructor  
    public SalariedEmployee( String first,  
String last, String ssn,  
    double salary )  
    {  
        super( first, last, ssn ); // pass to  
Employee constructor  
        setWeeklySalary( salary ); // validate and  
store salary  
    } // end four-argument SalariedEmployee
```

constructor

```
    // set salary  
    public void setWeeklySalary( double  
salary )  
    {  
        weeklySalary = salary < 0.0 ? 0.0 :  
salary;  
    } // end method setWeeklySalary  
  
    // return salary  
    public double getWeeklySalary()  
    {  
        return weeklySalary;  
    } // end method getWeeklySalary
```

SalariedEmployee.java

```
// calculate earnings; implement interface
Payable method that was
// abstract in superclass Employee
public double getPaymentAmount()
{
    return getWeeklySalary();
} // end method getPaymentAmount

// return String representation of
SalariedEmployee object
public String toString()
{
    return String.format( "salaried
employee: %s\n%s: $%,.2f",
super.toString(), "weekly salary",
getWeeklySalary() );
} // end method toString
} // end class SalariedEmployee
```

PayableInterfaceTest.java

```
public class PayableInterfaceTest
{
    public static void main( String args[] )
    {
        // create four-element Payable array
        Payable payableObjects[] = new Payable[ 4 ];

        // populate array with objects that implement Payable
        payableObjects[ 0 ] = new Invoice( "01234", "seat", 2, 375.00 );
        payableObjects[ 1 ] = new Invoice( "56789", "tire", 4, 79.95 );
        payableObjects[ 2 ] =
            new SalariedEmployee( "John", "Smith", "111-11-1111", 800.00 );
        payableObjects[ 3 ] =
            new SalariedEmployee( "Lisa", "Barnes", "888-88-8888", 1200.00 );
    }
}
```

PayableInterfaceTest.java

```
System.out.println(  
    "Invoices and Employees processed polymorphically:\n" );  
  
// generically process each element in array payableObjects  
for ( Payable currentPayable : payableObjects )  
{  
    // output currentPayable and its appropriate payment amount  
    System.out.printf( "%s \n%s: $%,.2f\n\n",  
        currentPayable.toString(),  
        "payment due", currentPayable.getPaymentAmount() );  
} // end for  
} // end main  
} // end class PayableInterfaceTest
```

Kết quả

Invoices and Employees processed polymorphically:

invoice:

part number: 01234 (seat)

quantity: 2

price per item: \$375.00

payment due: \$750.00

invoice:

part number: 56789 (tire)

quantity: 4

price per item: \$79.95

payment due: \$319.80

salaried employee: John Smith

social security number: 111-11-1111

weekly salary: \$800.00

payment due: \$800.00

salaried employee: Lisa Barnes

social security number: 888-88-8888

weekly salary: \$1,200.00

payment due: \$1,200.00

Tóm tắt bài học

- ❖ **this** đại diện cho chính đối tượng đang xây dựng, **super** đại diện cho lớp đối tượng cha (trong quan hệ kế thừa)
- ❖ Kế thừa giúp xây dựng lớp mới một cách tiện lợi, sử dụng từ khóa **extends** phạm vi kế thừa luôn là public
- ❖ Abstract class là lớp trừu tượng, không thể phát sinh đối tượng, có vai trò là lớp “chỉ đường” cho việc xây dựng các lớp con
- ❖ Java chỉ có đơn kế thừa lớp, muốn sử dụng đa kế thừa thì sử dụng **interface**
- ❖ Interface chứa các thuộc tính public, static và final, phương thức thì public, abstract

BÀI TẬP

1. Tạo lớp Person gồm các thuộc tính: họ tên, tuổi và địa chỉ và các phương thức: khởi tạo, hiển thị thông tin. Tạo lớp NhanVien kế thừa từ lớp Nguoi và có thêm thuộc tính: lương cơ bản và hệ số có phương thức khởi tạo, tính lương (lương cơ bản * hệ số). Trong hàm main nhập vào danh sách các nhân viên và xuất ra tổng lương và nhân viên có lương cao nhất.
2. Khai báo lớp Shape là lớp trừu tượng, có phương thức tính diện tích và phương thức toString (xuất ra tên hình và diện tích). Xây dựng lớp Rectangle và Circle kế thừa lớp Shape để định nghĩa hình chữ nhật và hình tròn. Trong hàm main cho phép nhập vào các hình và đếm xem có bao nhiêu hình chữ nhật, hình tròn và xuất ra hình có diện tích lớn nhất.
3. Viết chương trình quản lý sinh viên gồm các tính năng:
 - Nhập danh sách sinh viên
 - Xem danh sách sinh viên
 - Sắp xếp và hiển thị danh sách sinh viên theo điểm trung bình tăng dần
 - Tìm kiếm sinh viên theo tên (tên cần tìm do người dùng nhập)
 - Xuất ra thông tin các sinh viên có họ là "Lê"

BÀI TẬP

4. Viết chương trình tạo và sử dụng lớp số phức Complex gồm 2 thuộc tính: thực và ảo và các phương thức: khởi tạo, cộng, trừ, nhân, chia hai số phức, hiển thị thông tin số phức theo dạng: thực + ảo * i.
5. Xây dựng giao diện Measurable có phương thức Valuate có kiểu là số thực. Xây dựng lớp NhanVien (họ tên, mã nhân viên số giờ làm, giá theo giờ, lương = số giờ * giá theo giờ) hiện thực giao diện Measurable (Valuate trả về lương nhân viên). Xây dựng lớp SinhVien (họ tên, mã SV, điểm toán, lý, hóa, ĐTB là trung bình của 3 môn) hiện thực giao diện Measurable (Valuate trả về điểm trung bình). Nhập vào n nhân viên, m sinh viên và tính lương trung bình của các nhân viên, điểm trung bình của các sinh viên vừa nhập. Yêu cầu: quản lý nhân viên và sinh viên chung 1 danh sách.

BÀI TẬP

6. Viết chương trình tạo và sử dụng lớp MyMath biểu diễn lớp toán học gồm các phương thức static:
- Tìm ước chung lớn nhất của 2 số nguyên
 - Tìm giá trị lớn nhất của 3 số thực
 - Tìm giá trị nhỏ nhất của 3 số thực
 - Kiểm tra một số có là số nguyên tố
 - Tính tổng dãy từ 1 đến N
 - Tính trị tuyệt đối của 1 số nguyên
 - Làm tròn một số thực

BÀI TẬP

7. Viết chương trình quản lý nhân sự một công ty gồm các thành phần:
- Giám đốc: gồm các thuộc tính họ tên, ngày sinh, hệ số lương, hệ số chức vụ
 - Quản lý: gồm các thuộc tính họ tên, ngày sinh, hệ số lương, số lương nhân viên quản lý
 - Nhân viên: gồm các thuộc tính họ tên, ngày sinh, hệ số lương, tên đơn vị (phòng/ban)

Chương trình thực hiện các yêu cầu sau:

- Nhập vào danh sách gồm N nhân viên của công ty
- Hiển thị thông tin các nhân viên
- Xuất nhân viên có lương cao nhất ($\text{lương} = (\text{hệ số lương} + \text{hệ số chức vụ (nếu có)}) * 1200000$)
- Hiển thị các nhân viên sinh trong tháng 2
- Xuất thông tin nhân viên thuộc phòng "Kế toán"
- Đếm xem có bao nhiêu nhân viên tên là "An".

BÀI TẬP

8. Comparable là một interface có sẵn trong Java nhằm hỗ trợ xây dựng các lớp có thể so sánh được (ví dụ hỗ trợ sắp xếp) với khai báo như sau:

```
public interface Comparable <T> {  
    public int compareTo (T o); //1, 0, -1  
}
```

```
class SinhVien implements Comparable <SinhVien>
```

```
class SinhVien implements Comparable
```

- Xây dựng lớp sinh viên hiện thực interface trên. Thông tin sinh viên gồm họ tên (chuỗi) và điểm trung bình (số thực). Hai đối tượng sinh viên so sánh với nhau dựa trên điểm trung bình. Ngoài ra xây dựng lại phương thức toString() (public String toString()) trả về chuỗi gồm: [họ tên] + "_" + điểm trung bình.
- Viết chương trình nhập vào một mảng sinh viên và xuất ra danh sách sinh viên có điểm trung bình tăng dần. Gợi ý: dùng lớp Arrays.sort(Object []), Arrays.toString(Object[])